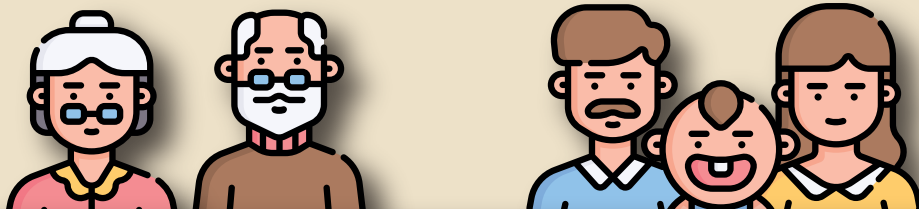

PORADNIK SPADKOWY

BROSZURA DLA SPADKODAWCÓW I SPADKOBIERCÓW

autorzy:

not. Agnieszka Białaszewska

not. dr Katarzyna Grajewska - Bartosz

opracowanie graficzne:

mgr inż. arch. Monika Chojnacka

inż. arch. Michał Bielewicz

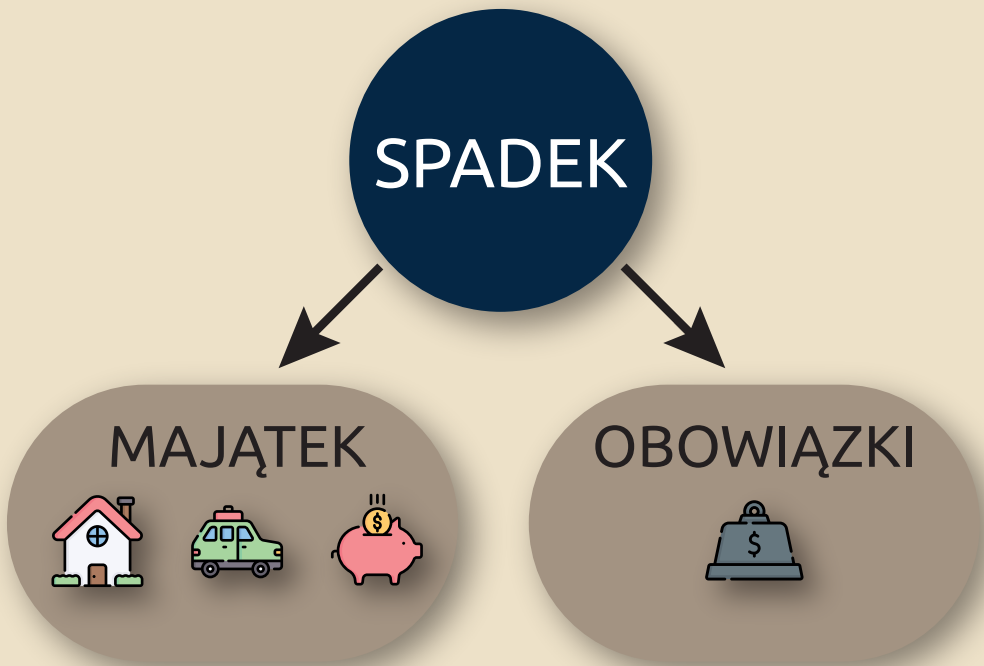
Gdańsk, październik 2023

SPIIS TREŚCI:

Spadek, Spadkodawca i Spadkobierca	4 - 5
Majątek spadkowy	6 - 7
Testament własnoręczny	8 - 9
Testament notarialny	10 - 11
Dziedziczenie ustawowe - brak testamentu	12 - 13
Przyjęcie albo odrzucenie spadku	
Zrzeczenie się dziedziczenia	14 - 17
Postępowanie spadkowe - sąd czy notariusz?	18
Podatki i księgi wieczyste	19

W chwili, w której umieramy, większość naszych spraw materialno-finansowych nie kończy się i przechodzą one na naszych następców.

Ogół **PRAW** (czyli majątku takiego jak np. mieszkanie, samochód, pieniądze) i **OBOWIĄZKÓW** (czyli naszych długów) nazywamy **SPADKIEM**.

SPADKODAWCA to ta osoba, która umiera.

SPADKOBIERCA to ta osoba, która nabywa po zmarłym spadek.

DZIEDZICZENIEM nazywamy nabycie spadku.

SPADKODAWCA

DZIEDZICZENIE

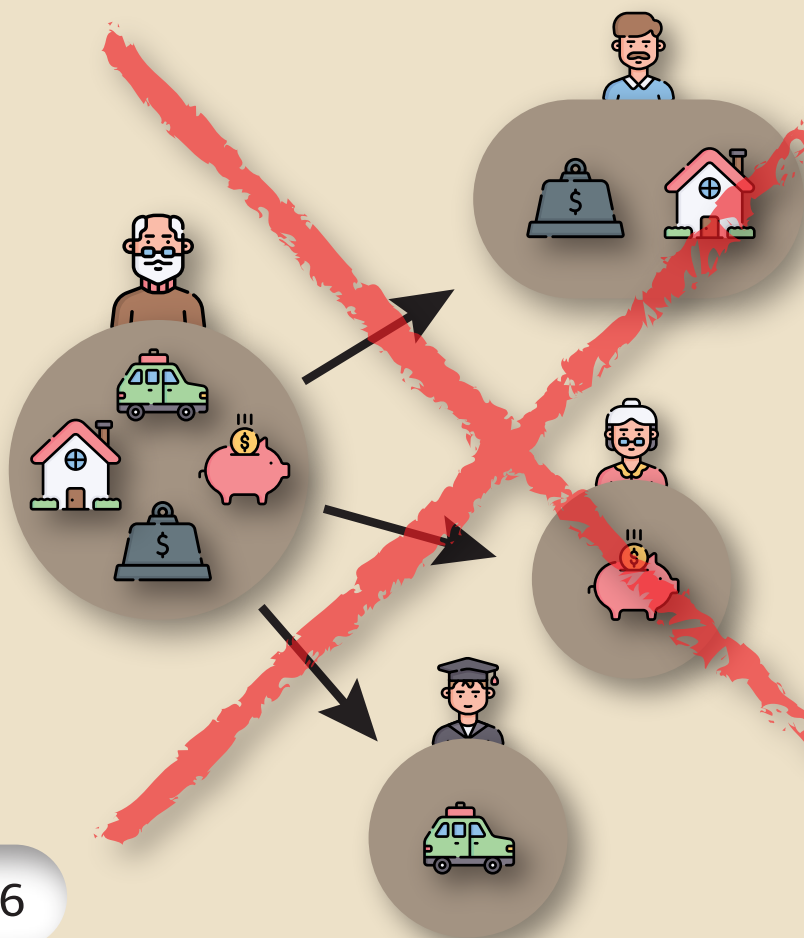

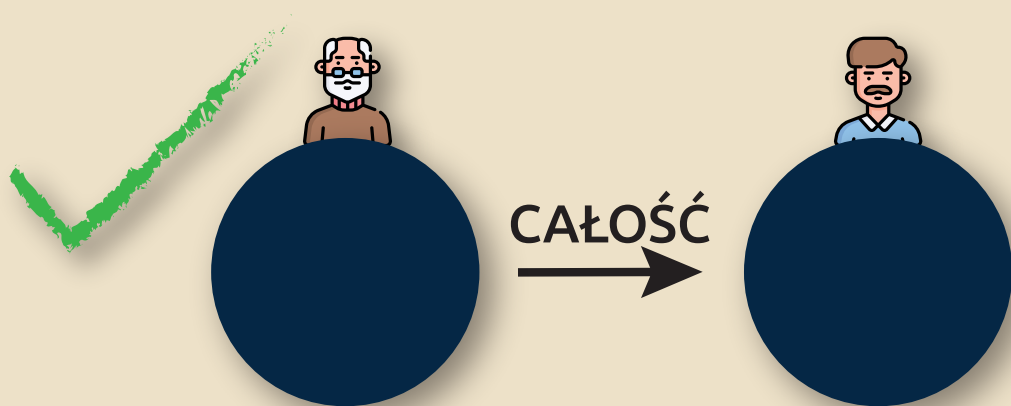
SPADKOBIERCA

KTO będzie naszym spadkobiercą wskaże przede wszystkim nasz testament. Bardzo ważne jednak, żeby był sporządzony zgodnie z przepisami.

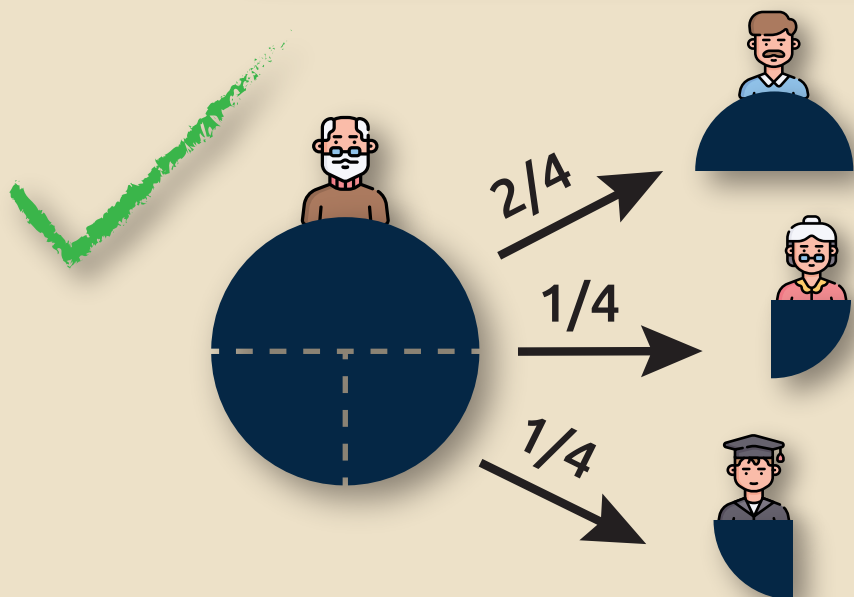
Jeśli będzie miał wadę – nie zadziała tak, jak byśmy sobie tego życzyli, dlatego istotne jest, żeby w przypadku jakichkolwiek wątpliwości uzyskać fachową poradę u notariusza.

Najczęstszym błędem jest wymienianie w testamencie własnoręcznym (samodzielnie spisywanym), **CO** komu ma przysiąc, a nie **KTO** ma być naszym spadkobiercą.

Jeśli spadkobierców ma być kilku musimy się zdecydować nie **CO** komu przypadnie, lecz **KTO** będzie spadkobiercą w jakiej **CZĘŚCI** (np. Jan w 3/4, Zofia w 1/4)

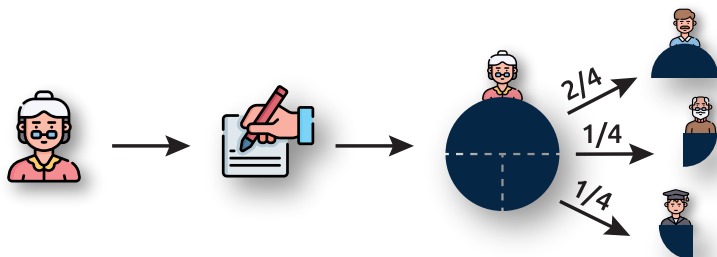
TESTAMENT WŁASNORĘCZNY

Najprostszy testament, to testament, w którym powołamy do **CAŁOŚCI** spadku jedną lub kilka osób.

Jeśli decydujemy się na sporządzenie **TESTAMENTU WŁASNORĘCZNEGO**, niezwykle istotne jest, że:

- musi on być napisany w całości samodzielnie (osobiście, nie przez kogoś, nie na komputerze, tylko od góry do dołu własną ręką!),
- powinien zawierać datę sporządzenia,
- powinien on być zatytułowany „Testament”,
- a na końcu musi znajdować się nasz czytelny podpis.

W treści testamentu własnoręcznego, co do zasady, nie powinniśmy wymieniać **CO** należy do spadku, bowiem w testamencie przede wszystkim decydujemy **KTO** ma dziedziczyć po nas spadek, czyli **WSZYSTKO** co po nas zostanie.

Gdańsk, dnia 21 października 2023 roku

Testament

Ja, niżej podpisany, Jan Kowalski, syn Piotra i Barbary, urodzony dnia 01 stycznia 1970 roku w Gdańsku, powołuję do całości spadku moją żonę Marię Kowalską, córkę Jana i Marianny, urodzoną dnia 31 grudnia 1971 roku w Toruniu.

Jan Kowalski

Gdańsk, dnia 21 października 2023 roku

Testament

Ja, niżej podpisany, Jan Kowalski, syn Piotra i Barbary, urodzony dnia 01 stycznia 1970 roku w Gdańsku, powołuję do całości spadku:

- moją żonę Marię Kowalską, córkę Jana i Marianny, urodzoną dnia 31 grudnia 1971 roku w Toruniu w 2/3 częściach spadku,
- moją córkę Jolantę Malinowską, córkę Marii, urodzoną dnia 15 lipca 1995 roku w Grudziądzu w 1/3 części spadku.

Jan Kowalski

TESTAMENT NOTARIALNY

Jeśli zgodnie z naszą wolą, chcielibyśmy przeznaczyć konkretną rzecz (**CO**) konkretnej osobie (**KOMU**), albo chcielibyśmy, żeby na rzecz wskazanej przez nas osoby zostało spełnione jakieś zobowiązanie, bądź testamentem chcielibyśmy objąć jakąkolwiek dodatkową treść – warto to skonsultować z notariuszem.

Testament można także sporządzić u notariusza (przy czym niektóre testamenty dla swej ważności **MUSZĄ** być sporządzone przez notariusza – są to testamenty z tzw. **ZAPISEM WINDYKACYJNYM**, w których postanowimy, że z chwilą naszej śmierci wskazana osoba ma nabyć określony przedmiot - czyli **CO**).

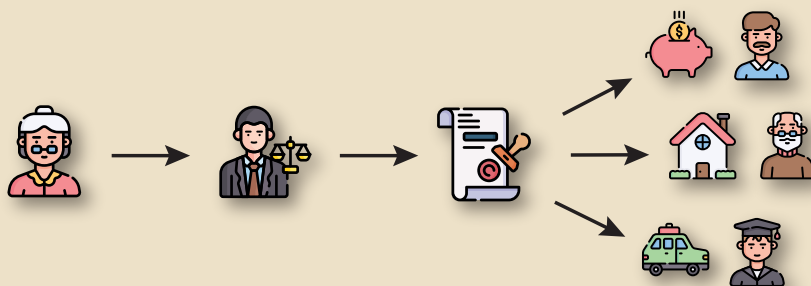
Warto przemyśleć w domowym zaciszu, co chcielibyśmy, żeby się stało po naszej śmierci i przyjść do notariusza o tym porozmawiać – sama rozmowa nie jest płaćna, bowiem notariusz pobiera wynagrodzenie dopiero, jeśli faktycznie zdecydujemy się na sporządzenie **TESTAMENTU NOTARIALNEGO**.

Skonsultowanie tych kwestii z notariuszem da możliwość ustalenia odpowiedniej formy prawnej dla tego, co chcemy osiągnąć i pozwoli na uniknięcie omyłek wynikających np. z niezajomości przepisów.

Jeśli to możliwe dobrze jest poinformować spadkobierców o tym, że sporządziliśmy testament i gdzie się on znajduje.

Warto go również zarejestrować w Rejestrze Testamentów - o szczegóły zapytaj notariusza.

Pomocne może też być prowadzenie listy swoich zobowiązań (także listy rachunków bankowych, kredytów, pożyczek) tak, aby spadkobiercy mogli po naszej śmierci rozemnić się w stanie naszego majątku.

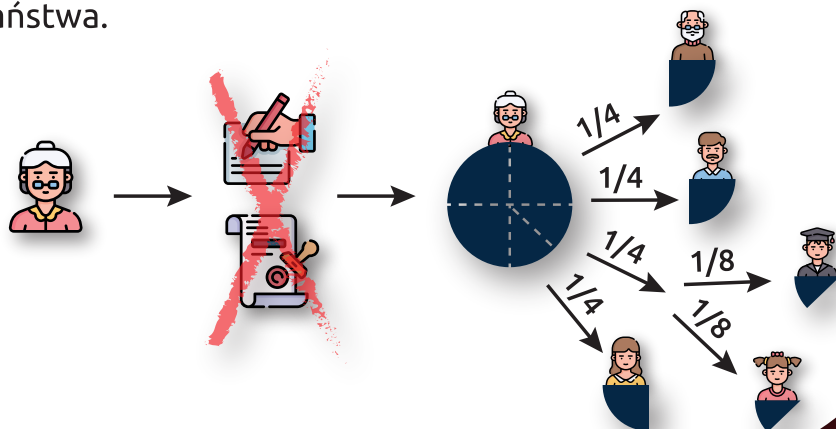
Jeśli prowadzimy działalność gospodarczą, powinniśmy też przemyśleć kwestię dalszego funkcjonowania przedsiębiorstwa po naszej śmierci – do rozważenia jest możliwość np. sporządzenia bardziej rozbudowanego testamentu, powołania **ZARZĄDCY SUKCESYJNEGO** albo **USTANOWIENIA FUNDACJI RODZINNEJ** - po bardziej szczegółowe informacje, warto udać się do wykwalifikowanego prawnika, w szczególności do **NOTARIUSZA**.

JEŚLI NIE SPORZĄDZIMY TESTAMENTU, SPADEK PO NAS NIE PRZEPADNIE!

W takim wypadku dziedziczenie będzie odbywać się na podstawie ustawy – czyli Kodeksu cywilnego.

Kolejność **DZIEDZICZENIA USTAWOWEGO** przez naszą rodzinę wskazują jego przepisy (art. 931 – art. 940):

- w pierwszej kolejności to dzieci i małżonek,
- jeśli nie mamy dzieci, wnuków, prawnuków (ogółem tzw. zstępnych), dopiero wtedy mogą dziedziczyć nasi rodzice,
- w przypadku braku chociażby jednego z nich - rodzeństwo albo ich zstępni,
- dalej krąg spadkobierców ustawowych rozciąga się na naszych dziadków i ich niektórych zstępnych,
- ostatecznie – jeśli nie mamy pasierbów – trafia do gminy ostatniego miejsca zamieszkania zmarłego lub Skarbu Państwa.

UWAGA!

Każda sytuacja jest inna a prawo się zmienia,
dlatego zapytaj notariusza
o krąg spadkobierców.

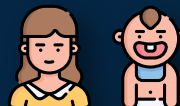

DZIEDZICZENIE USTAWOWE

SPADKODAWCA

DZIECI I MAŁŻONEK

RODZICE

RODZEŃSTWO
I ICH ZSTĘPNI

DZIADKOWIE
I ICH NIEKTÓRZY ZSTĘPNI

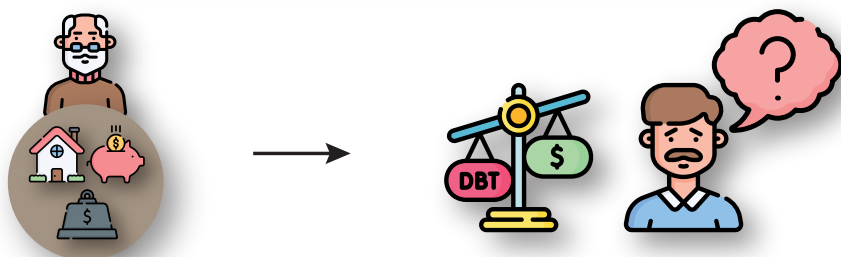
PASIERBOWIE

GMINA
LUB SKARB PAŃSTWA

ODRZUCENIE SPADKU

Mimo że możemy znaleźć się w kręgu spadkobierców ustawowych, mamy prawo zdecydować, czy chcemy ten spadek przyjąć albo czy chcemy spadek odrzucić.

Warto pamiętać, że spadek obejmuje nie tylko aktywa, ale także długi spadkodawcy.

Jeśli długi są znaczne, zaś spadkodawca nie miał żadnego znaczącego majątku, możemy rozważyć odrzucenie spadku - w takim wypadku traktuje się nas jakbyśmy nie dożyli chwili śmierci spadkodawcy i w nasze miejsce wchodzi kolejni spadkobiercy.

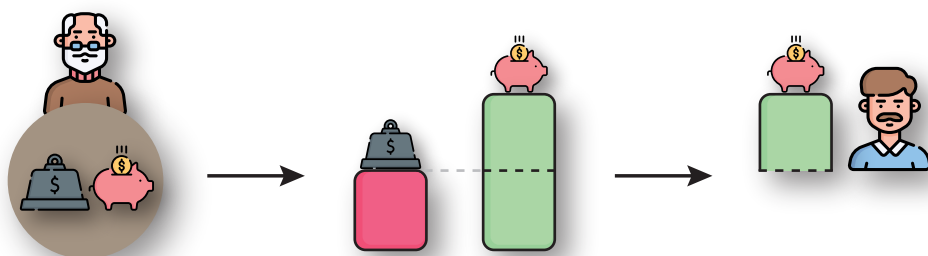
NA DECYZJĘ O ODRZUCENIU SPADKU MAMY 6 MIESIĘCY OD CHWILI, KIEDY DOWIEDZIELIŚMY SIĘ, ŻE MOŻEMY DZIEDZICZYĆ.

Oświadczenie o przyjęciu lub odrzuceniu spadku składa się w sądzie albo u notariusza – należy przy tym podać znane nam informacje, o tym gdzie mieszkał spadkodawca przed śmiercią, czy sporządzał testament, a także o znanych nam innych jego spadkobiercach.

DZIEDZICZENIE Z DOBRODZIEJSTWEM INWENTARZA

**JEŚLI PRZEZ 6 MIESIĘCY NIE ZROBIMY NIC,
BĘDIEMY DZIEDZICZYĆ
Z TZW. DOBRODZIEJSTWEM INWENTARZA.**

To oznacza, że dziedziczymy spadek po zmarłym - tak majątek, jak i jego długi, ale za długi będziemy odpowiadać do wysokości dziedziczonego majątku („minusy” nie powinny przerosnąć „plusów”). Bardzo istotne jest jednak, żeby w takiej sytuacji pamiętać, że dla ochrony przed nadmiernymi długami musimy być aktywni – sporządzić wykaz inwentarza lub spis inwentarza u komornika, a we wszelkich postępowaniach sądowych lub egzekucyjnych zgłaszać, że wnosimy o ograniczenie naszej odpowiedzialności za długi spadkodawcy do wartości spadku.

ZRZECZENIE SIĘ SPADKU

UWAGA!

ODRZUCENIE SPADKU CZĘSTO JEST MYLONE ZE ZRZECZENIEM SIĘ SPADKU.

ODRZUCENIE to oświadczenie osoby, która nie chce dziedziczyć po zmarłym.

ZRZECZENIE się to umowa zawarta jeszcze za życia spadkodawcy, w której spadkodawca i spadkobierca decydują, że nie będzie on po nim dziedziczył, gdy spadkodawca umrze. Jest to więc wola obu stron.

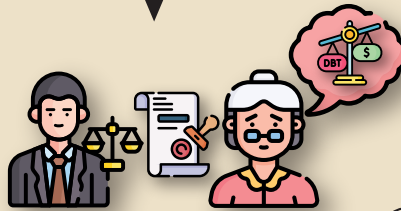
ZRZECZENIE

przed śmiercią spadkodawcy

Np. ojciec i syn zawierają umowę zrzeczenia się przez syna dziedziczenia po ojcu.

Syn jest tzw. spadkobiercą ustawowym i gdyby nie zawarli oni takiej umowy i ojciec nie sporządził testamentu, to syn dziedziczyłby po ojcu (w jakimś udziale) jego majątek.

dowiedzenie się
o śmierci przez
spadkobierców

6 miesięcy

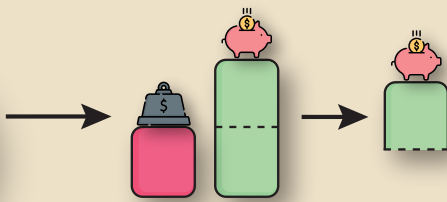
ODRZUCENIE

6 miesięcy od dowiedzenia się o śmierci

po 6 miesiącach od dowiedzenia się śmierci

DZIEDZICZENIE

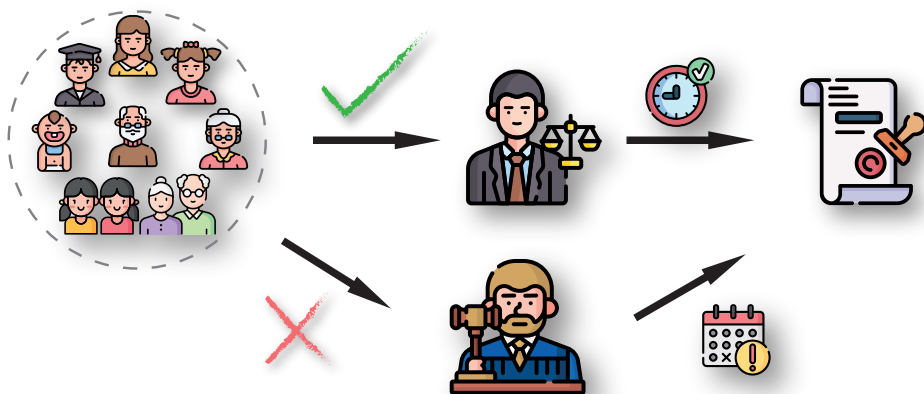
Z DOBRODZIEJSTWEM INWENTARZA

POSTĘPOWANIE SPADKOWE

W celu potwierdzenia, **KTO** dziedziczy po danej osobie, należy przeprowadzić postępowanie spadkowe – sędownie albo notarialnie.

POSTĘPOWANIE SPADKOWE JEST WYMAGANE PRZY DZIEDZICZENIU USTAWOWYM, ALE TAKŻE TESTAMENTOWYM!

Notarialne poświadczenie dziedziczenia może się odbyć, jeśli **WSZYSCY** spadkobiercy są dostępni i nie ma wątpliwości, co do kręgu osób dziedziczących spadek.

Notariusz sporządza w takim przypadku **AKT POŚWIADCZENIA DZIEDZICZENIA**, który po zarejestrowaniu w Rejestrze Spadkowym jest równorzędny prawomocnemu postanowieniu Sądu o stwierdzeniu spadku.

Taka opcja daje nam możliwość dużo szybszego niż w sądzie uzyskania dokumentu, który będzie potwierdzał nasze prawa do spadku.

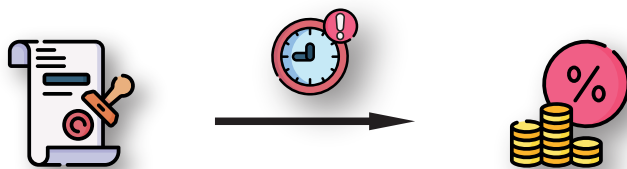
POSTĘPOWANIE
SPADKOWE

ZGŁOSZENIE PODATKU OD SPADKU

Po zakończonym postępowaniu spadkowym, mamy:

- **1 MIESIĄC** - w przypadku dalszej rodziny,
- **6 MIESIĘCY** - w przypadku najbliższej rodziny (tj. gdy dziedziczy małżonek, zstępni, wstępni, pasierb, rodzeństwo, ojczym i macocha), od uprawomocnienia się sądowego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku albo sporządzenia przez notariusza aktu poświadczenia dziedziczenia, na zgłoszenie do **URZĘDU SKARBOWEGO** deklaracji w sprawie **PODATKU OD NABYCIA SPADKU**.

Powinniśmy także zgłosić się do Wydziału Ksiąg Wieczystych w sądzie, w celu wprowadzenia odpowiednich zmian w treści

KSIĘGI WIECZysteJ

nieruchomości nabytej w spadku.

Listę notariuszy znajdziecie Państwo m.in.
na stronie Izby Notarialnej w Gdańsku:

www.gdin.pl/wyszukiwarka-notariuszy

lub Krajowej Rady Notarialnej:

znajdznotariusza.rejestry-notarialne.pl

Izba Notarialna w Gdańsku
ul. Władysława Jagiełły 10
81-757 Sopot

